

- На зрубках і в молодняках повсюди випасають худобу, яка знищує природне поновлення, підлісок.

Список використаної літератури

1. Голубец М. А. Ельники Украинских Карпат / М. А. Голубец. – К.: Наукова думка, 1978. – 261 с.
2. Порадник Карпатського лісівника / Відп. за вип. Молотков П. І. – Ужгород; Карпати, 1980.- 336 с.
3. Сабан Я.А. Продуктивность и возобновление леса в горных условиях Я.А. Сабан. – Львов : Вища школа, 1988. – 142 с.
4. Молотков П. И. Естественное возобновление лесов / П. И. Молотков, Н. И. Момонов, В. И. Гниденко, И. И. Молоткова, - Ужгород : Карпаты, 1971. – 124 с.

УДК 630*231(477,87):582.632.2

ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ДУБА СКЕЛЬНОГО В УМОВАХ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ВЕЛИКОБИЧКІВСЬКЕ ЛМГ» (НА ПРИКЛАДІ ЛУЖАНСЬКОГО ЛІСНИЦТВА)

NATURAL REGENERATION OF CORNISH OAK IN THE CONDITIONS OF THE STATE ENTERPRISE "VELYKYI BYCHKIV FOREST GAME MANAGEMENT" (ON THE EXAMPLE OF LUZHANSKY FOREST DISTRICT)

Потіш Л.А., Ясінчак Р. Р.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет» kaf-forest@uzhnu.edu.ua

Наведено результати досліджень та дано оцінку природного поновлення дуба скельного в умовах ДП «Великобичківське ЛМГ» (на прикладі Лужанського лісництва). Наведено дані по стану природного поновлення на пробних площадках. Наведено порівняння класу висот по відношенню до головної породи. Динаміку природного поновлення дуба скельного опрацьовано від 1980 до 2015 року відповідно до матеріалів проектів лісових культур та природного поновлення.

Багаторічний досвід показав, що методи господарювання, застосовувані в нашій державі впродовж останнього століття, не сприяли максимальному відтворенню

високопродуктивних деревостанів, оскільки базувались на суцільно лісосічних рубках та штучному відтворенні лісів. Сучасний етап розвитку лісового господарства в Україні та й у всьому світі, характеризується підвищенням інтересу до вдосконалення способів і методів відтворення лісових ресурсів на основі використання природного насінневого потенціалу насаджень.

Дедалі частіше постає питання ведення лісового господарства на засадах екологічно орієнтованого лісівництва, що значною мірою включає у себе впровадження нових, більш стабільних, економічно та екологічно обгрунтованих підходів до відтворення лісових ресурсів. Використання природного поновлення може стати одним зі способів підвищення продуктивності лісів України, покращення їх екологічного стану та зменшення витрат при лісовідновленні й лісорозведенні, оскільки природні деревостани – це ті особини, що на всіх стадіях свого розвитку пройшли жорсткий природний відбір, витримали конкуренцію з боку інших видів у конкретних лісорослинних умовах і краще до них пристосувалися.

Мета дослідження – вивчення процесу природного поновлення дуба скельного у ДП «Великобичківського ЛМГ» (на прикладі Лужанського лісництва).

При проведенні дослідження ми використовували такі методи: лісівничо-таксаційні (при закладанні пробних площ та вивченні природного насінневого поновлення лісу); лісівничо-екологічні (для вивчення лісівничої та типологічної характеристики досліджуваних лісостанів); математико-статистичні (при камеральних роботах для опрацювання, аналізу та групування отриманих груп даних).

Об'єкт дослідження – процес природного поновлення дуба скельного.

Для оцінки успішності природного поновлення дуба скельного було поставлено такі завдання: визначення його якості та кількості, характеру розміщення по площі, життєздатності, висотної структури. Для дослідження природного поновлення дуба скельного було закладено 11 пробних площ у лісостанах Лужанського лісництва. Отримані результати обліку природного поновлення дуба скельного наведені в Табл. 1.

Для обліку природного поновлення використано методику С.С. П'ятницького, яка полягає у закладанні пробних площадок розміром 10×10 м, тобто 100 м². Пробні площадки становили не менш ніж 2 % від площі виділу і розміщувалися рівномірно по його площі. Оцінювали природне поновлення за шкалою В.Г. Нестерова.

Аналіз отриманих даних показує, що на досліджуваній території природне поновлення розміщено більш менш рівномірно. В загальному поновлення дуба проходить успішно, хоча на деяких ділянках необхідний ввід недостатніх порід. На основі шкали

оцінки природного поновлення нами встановлено, що на 6 ділянках поновлення відмінне, на 4 - добре, а на 1 - задовільне. Залишені під природне поновлення ділянки потребують також належної уваги та проведення, за необхідності, лісогосподарських заходів.

Порівняння за класами висот та віку по відношенню до головної породи наведено в таблиці 2.

Таблиця 1

Результати обліку природного поновлення дуба скельного
(Лужанське лісництво ДП «Великобичківське ЛМГ»)

Квартал	Виділ	Площа, га	Лісорослинні умови	Висота підросту, м	Кількість тис.шт./га	Стан підросту		
						Відмінне	Добре	Задовільне
10	5	0,4	Д ₃ ДГБ	0,5	8	+		
10	7	0,16	Д ₃ ДГБ	0,4-0,7	9	+		
9	13	0,47	Д ₃ ДГБ	0,5-0,6	5,5		+	
9	16	0,50	Д ₃ ДГБ	0,4-0,5	5,9		+	
8	14	0,25	Д ₃ ДГБ	0,4-0,7	10	+		
7	15	0,35	Д ₃ ДГБ	0,5	4			+
6	20	0,2	Д ₃ ДГБ	0,5-0,6	7,6	+		
6	1	0,1	Д ₃ ДГБ	0,4-0,7	7,4	+		
5	2	0,4	Д ₃ ДГБ	0,3-0,7	8	+		
5	18	0,34	Д ₃ ДГБ	0,4	6		+	
5	25	0,4	Д ₃ ДГБ	0,4-0,5	5		+	

Таблиця 2

Розподіл порід на зрубках по класах висот та віку по відношенню до головної породи. (S=14.72 га).

Клас висоти	Порода (шт.)			Вік, р	Разом(шт.)
	Дуб	Граб	Бук		
I	40350	2831	1125	До 5	44306
II	26555	1690	636	5-8	28881
III	9495	120	-	10	9615
Разом:	76400	4641	1761		82802

Як видно з таблиці загальна кількість природного поновлення становить 76400 шт. Більшість його зосереджена в I класі висоти до 30 см - 40350 шт. В II класі висоти 31-100 см обліковано 26555 підросту. В III класі висоти 101 см і більше 9495шт. Так дубовий підріст у віці до 5 років має середню висоту до 27 см, у віці 5-10 років висота підросту дубу у середньому становить 27-100 см. На ділянках наших досліджень вік підросту у середньому становить 7 років.

Для виявлення динаміки природного поновлення нами було опрацьовано матеріали проектів лісових культур та природного поновлення від 1980 до 2015 року.

Для складання загальної картини, як поновлення відбувалося природним чи штучним шляхом була складена діаграма, де вісь ординат це - площа ділянок залишена під природне поновлення, а вісь абсцис роки з періодом у 5 років.

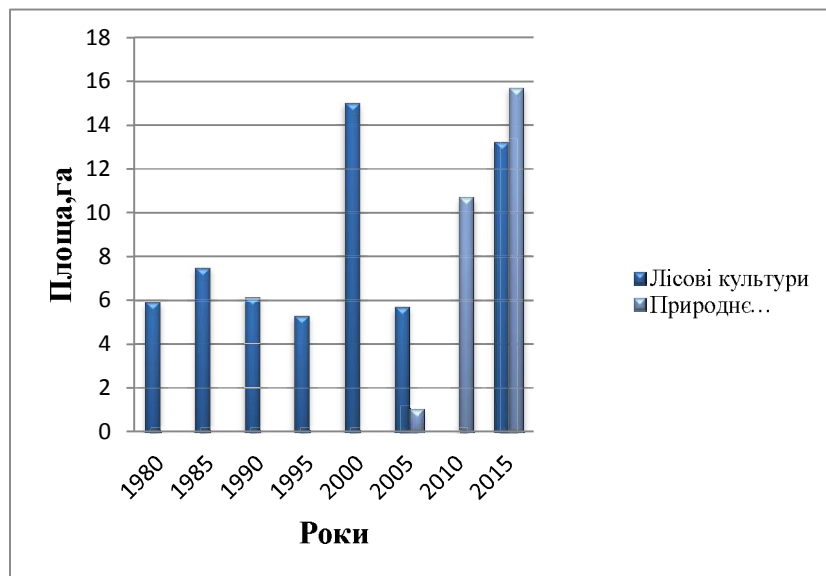

Рис. 1. Площі поновлення

У період від 1980 по 2005 рік переважно приділяли увагу штучному поновленню. У 2005 році було проведено перші лісгосподарські заходи сприяння природному поновленню, на ділянках були проведені експериментальні рубки у бкв.20 вид., бкв.15 вид., 7 кв.1 вид., 8 кв.14 вид., 9 кв.11 вид., 10 кв. 5 вид., 10 кв.7 вид. і вирубка вікон методом суцільної вирубки другорядних порід бука, граба а також фаунтних дерев дуба скельного. Задля сприяння і збереження природному поновленню було вирубано 47 шт. вікон загальною площею 14,72 га. Після проведених лісгосподарських заходів 2 рази в рік проводиться моніторинг за підростом (весною і осінню). Аналізуючи природне та штучне поновлення дуба скельного можна стверджувати, що на даний час більшу частину площ почали виділяти під природне поновлення.

Проведені дослідження дозволяють зробити наступні висновки:

- Відмінне поновлення за кількістю підросту виявлено лише на 54 % ділянок. На 36 % ділянок природне поновлення є добрим, ще на 10 % – задовільним;
- Загальна картина природного поновлення на ділянках зрубів по класах висот та віку зосереджена в класі висоти до 30 см – 44306 шт. (52 %). В класі висоти 31-100 см

обліковано 28881 підросту (39%). Висотою 101 см і більше лише 9615 шт. (9 %).

- Перша поява природного поновлення дуба скельного з 2005 року, до цього моменту дуб відновлювався штучним шляхом. З 2005 року проводились експериментальні рубки, в яких було вирубано 47 шт. вікон ля сприяння природному поновленню.

Список використаної літератури

1. Белов С.В. Лесоводство: учеб. пособие для вузов / С.В. Белов. – М.: Лесная промышленность, 1983. – 352 с.

2. Природа Українських Карпат / Голубець М. А., Гаврусевич А. Н. Загайкевич І. К. - Київ: Наукова думка, 1988 року - 208.

3. Стойко С.М. Дубові ліси Українських Карпат: екологічні особливості, відтворення, охорона / С.М. Стойко. – Львів : Вид-во "Меркатор", 2009. – 220 с.

УДК: 630.232 : 631.8

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ ПРИ ПРОРОЩУВАННІ НАСІННЯ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ (PINUS SYLVESTRIS L.) *EFFICIENCY OF THE GROWTH REGULATORS USING AT SEED GERMINATION OF SCOTS PINE (PINUS SYLVESTRIS L.)*

Риган О.В., Смужаниця Я.В.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород

e-mail: kaf-forest@uzhnu.edu.ua

Наведено дані лабораторного дослідження впливу регуляторів росту рослин на схожість та енергію проростання насіння сосни звичайної, ріст та розвиток проростків. Досліди спрямовані на визначення оптимальної концентрації регуляторів росту для виведення насіння із стану спокою та збільшення його технічної схожості. Результати вказують на можливості інтенсифікації проростання насіння та росту й розвитку проростків сосни звичайної в лабораторних умовах досліджуваними препаратами.

Ключові слова: сосна звичайна, регулятори росту рослин, технічна схожість, насіння, енергія проростання.

На сьогоднішній день гостро стоїть питання оптимізації пророщування лісового насіння та покращення його посівних характеристик, біологічної стійкості та якості різними методами, які в той же час є екологічно безпечними для навколишнього